

HET VOORKOMEN VAN DE NOORDSE GELE KWIKSTAART

E. BOEKEMA

Bij het doornemen van de tot nu toe ingeleverde archiefkaarten vallen verschillen in aantallen waarnemingen in positieve zin (o.a. Fuut, Torenvalk) en in negatieve zin op. Er kwamen in totaal minder dan 10 waarnemingen van de Noordse gele kwikstaart binnen, afgezien van eigen waarnemingen. Een aantal aktieve waarnemers met veel waarnemingen moet hun kaarten echter nog invullen. Vandaar een aansporing via deze korte mededeling, om eens wat meer op (Noordse gele) kwikstaarten te letten.

Herkenning

Het ♂ Noordse gele kwikstaart is vrij eenvoudig van de gewone Gele kwikstaart te onderscheiden aan de koptekening. De kruin is donkergrijs en de wangen zijn grijs - zwart. De Vogelgids van Peterson c.s. geeft een afbeelding met een veel te sterke afscheiding tussen grijs en zwart. De tekening in Heinzel c.s. is een stuk beter. Het ♂ Gele kwikstaart heeft een licht-grijze koptekening met een lichte oogstreep.

De ♀ van de Noordse zijn vaak donkerder dan de ♀ van de gewone Gele, maar de geeltint van alle ♀ is zeer variabel!

In de koptekening is enige variatie mogelijk. Zo zag ik exemplaren met een donkere kop en een kleine halve oogring (Noordse) en twee maal een exemplaar met een geheel koolzwarte kop (Noordse).

Waarnemingen

Om een indruk van de talrijkheid te geven, volgen hieronder alle waarnemingen van de schrijver uit 1977 (n.b. er werd alleen in weekends en avonduren waargenomen).

- 4 mei 2 ♂♂ in drassig grasland op het opspuitterrein langs het Winschoterdiep (Groningen)
- 6 mei 3 ♂♂ 1 ♀ in vochtig bouwland, Oostpolder (Haren)
- 7 mei 12 ♂♂ 4 ♀♀ samen met 12 gewone Gele op de dijk en rond de visafslag te Lauwersoog
- 10 mei 7 ♂♂ 1 ♀ drassig opspuitterrein, Paterswoldsemeer (Haren)
- 12 mei 1 ♂ opspuitterrein bij Foxholstermeer (Hoogezand)
- 13 mei 17 ex., waarvan 6 ♂♂ en 5 ♀♀ op en langs een aardappelveld, Oostpolder (Haren)
- 14 mei 2 ♂♂ 2 ♀♀ op rommelhoekje naast de woonkern Lauwersoog
- 18 mei 52 ex., waarvan 10 ♂♂ en 10 ♀♀ in graanakker fouragerend; omdat het graan ca. 15 cm hoog stond niet nader op geslacht te tellen; in deze groep ook enkele gewone Gele
- 19 mei 1 ♂ opspuitterrein bij Foxholstermeer (Hoogezand)
1 ♂ Punt van Reide, langs de dijk
- 23 mei 1 ♂ 2 ♀♀ drassig opspuitterrein, Paterswoldsemeer (Haren)

In totaal werden in mei 1977 245 'gele' kwikstaarten waargenomen, waarvan 24 alleen op afstand overvliegend. Van de 221 vogels die wel bekeken konden worden waren 113 gewone Gele kwikstaarten (waaronder veel paartjes) en 108 Noordse gele kwikstaarten.

Diskussie

De Avifauna van Nederland (1970) noemt de Noordse gele kwikstaart doortrekker in klein aantal (= 100-500), vrijwel uitsluitend in mei. Vroegste datum is 4 april 1965. Er zijn 4 waarnemingen uit het najaar, als laatste 19 oktober 1966.

De waarnemingen uit Groningen komen hier wel mee overeen, hoewel

het aantal Nederlandse doortrekkers zeker meer dan 500 zal bedragen.

De reden van het lage aantal waarnemingen heeft zeker te maken met de korte doortrektijd en het voorkomen buiten bebouwde kommen. Daar komt nog bij dat in de graslandgebieden zoals rond Groningen weinig Gele kwikken broeden en doortrekken.

Voorkeursgebieden op de doortrek voor de (Noordse) Gele kwikstaart zijn opspuitterreinen, gebieden met bouwland en naastliggend drassig terrein (Zuidlaardermeer, Schildmeer) en uiteraard de kuststrook, met name de geëxponeerde plaatsen als de Punt van Reide en Lauwersoog.

Gezien de verhouding tussen beide ondersoorten in de bovengenoemde waarnemingen is de Noordse gele kwikstaart vast niet zo zeldzaam als vaak gesuggereerd wordt (bijv. Avifauna van Midden Nederland: 6 waarnemingen).

Adres: Gorechtstraat 13 Haren
tel: 050-345886

Denkt U aan de feest-data ???

15 April	E X C U R S I E	15 April
29 April	F E E S T A V O N D	29 April